

LAKIALOITE 152/2005 vp

Laki opintotukilain 11 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan, että opintotukeen sovellettavia vanhempien tulorajoja korotetaan 15 prosentilla. Etenkin itsenäisesti asuvilla toisen asteen opiskelijoilla opintotuen tarveharkinta on kiristynyt kohtuuttomasti, kun vanhempien tulorajoihin ei ole tehty mitään elinkustan-

nuksia ja palkkatason kehitystä vastaavia tarkistuksia vuoden 1993 jälkeen. Pienituloisista perheistä tulevien opintotuki onkin reaalisesti pienentynyt. Ehdotettu muutos parantaisi kaikkein heikoimmassa asemassa olevien opiskelijoiden taloudellista asemaa.

PERUSTELUT

Ammatillisten oppilaitosten määrää karsitaan ikäluokkien pienentymisen myötä, ja yhä useampi opiskelija joutuu peruskoulun jälkeen muuttamaan toiselle paikkakunnalle opiskelemaan. Yli 30 % ammattiin opiskelevista asuukin jo nykyisin itsenäisesti (Matkalla ammattiin — myötä vai vastamäessä? SAKKI ry 2004).

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi opintotukilain 11 ja 19 §:n vanhempien tuloja koskevia tarveharkinnan säännöksiä. Opintotuen määrään vaikuttavia vanhempien tulorajoja ehdotetaan korotettavaksi 15 prosentilla.

Vanhemman luona tai itsenäisesti asuvan alle 18-vuotiaan opiskelijan opintorahaa voidaan voimassa olevan lainsäädännön mukaan korottaa vanhempien pienituloisuuden perusteella. Toisella asteella korotuksen määrä vaihtelee opiskelijan iän ja asumismuodon mukaan 42,05 eurosta 84,09 euroon. Opintoraha voi näin olla korkeintaan 63,91—168,18 euroa kuukaudessa.

Korkea-asteella korotus vaihtelee 58,87 eurosta 126,14 euroon, jolloin opintoraha voi olla enintään 97,55—252,28 euroa kuukaudessa. Opintorahan korotus pienenee vanhempien yhteenlaskettujen veronalaisten tulojen jokaista 13 800 euroa ylittävää täyttä 1 380 euroa kohden 10 %. Kun tulot ylittävät 26 100 euroa, korotusta ei myönnetä. Koska vanhempien tulorajoja ei ole tarkistettu vuoden 1993 jälkeen vastaamaan elinkustannusten ja palkkatason kehitystä, on tarveharkinta kiristynyt ja pienituloisista perheistä tulevien opintotuki reaalisesti pienentynyt.

Perheettömällä, alle 20-vuotiaalla toisen asteen opiskelijalla opintoraha voi olla enintään 21,86—213,60 euroa kuukaudessa riippuen opiskelijan iästä ja asumismuodosta. Opintorahan voi saada täysimääräisenä opiskelijan vanhempien yhteenlaskettujen veronalaisten tulojen ollessa enintään 27 300 euroa vuodessa.

Opintorahaa ja asumislisää vähennetään nykyisin jokaista tulorajan ylittävää 680 euroa kohden viisi prosenttia. Tukea ei saa lainkaan, kun vanhempien yhteenlasketut veronalaiset tulot ovat vähintään 40 900 euroa vuodessa. Asumislisää myönnettäessä vanhempien tulot otetaan huomioon, kun opiskelija on alle 18-vuotias. Asumislisä on pääsääntöisesti 80 prosenttia enintään 214,44 euron kuukausittaisista asumiskustannuksista. Raja on 1.11.2005 lähtien 252 euroa.

Opintotuella edistetään opintoihin hakeutumisista ja tehokasta opiskelua sekä ehkäistään

opintojen keskeyttämistä ja koulutuksesta syrjäytymistä. Vanhempien tulorajojen tarkistaminen parantaisi noin 33 300 pienituloisista perheistä tulevan opiskelijan toimeentuloa. He ovat opintotuen saajista kaikkein heikoimmassa asemassa saadessaan tarkoituksettomasti jälkeen jäänyttä opintotukea.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

opintotukilain 11 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 11 §:n 3 ja 4 momentti sekä 19 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 3 ja 4 momentti laissa 345/2004 ja 19 §:n 3 momentti laissa 734/2001, seuraavasti:

11 §

Opintorahan määrä

— — — — —
Jos vanhempien tuloverolain (1535/1992) 30 §:ssä tarkoitettujen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen yhteismäärä on enintään 15 900 euroa vuodessa, opintorahaa voidaan korottaa seuraavasti:

- 1) 38,68 euron opintorahaa enintään 58,87 eurolla;
- 2) 21,86 euron opintorahaa enintään 42,05 eurolla;
- 3) 105,96 euron opintorahaa enintään 126,14 eurolla;
- 4) 63,91 euron opintorahaa enintään 84,09 eurolla;
- 5) 126,14 euron opintorahaa enintään 126,14 eurolla;

6) 84,09 euron opintorahaa enintään 84,09 eurolla.

Korotus pienenee jokaista tulorajan ylittävää täyttä 1 590 euroa kohden 10 prosenttia. Jos 3 momentissa tarkoitettujen tulojen yhteismäärä ylittää 30 000 euroa, korotusta ei makseta.

19 §

Vanhempien tulojen huomioon ottaminen

— — — — —
Opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen opintorahaan ja asumislisään, jos vanhempien tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettujen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen määrä on enintään 31 400 euroa vuodessa. Opintorahaa ja asumislisää vähennetään jokaista tulorajan ylittävää täyttä 780 euroa kohden viisi prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2006.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2005

Jutta Urpilainen /sd